

UTKAST 100908

UTMANINGAR ATT BEAKTA

Det är en stor utmaning för ett växande Stockholm att balansera tätare strukturer med en utveckling av de värden som finns i staden. Detta gäller inte minst i City, där framför allt de kulturhistoriska värdena som är så viktiga för att förstå staden, ska balanseras mot möjligheten att komplettera City.

Avvägning behöver i detta sammanhang därför göras mellan fördelarna och mervärdet med att utveckla City och ett beaktande av stadens kulturhistoriska värden, dess skönhet och karaktär. Av särskilt intresse är stadens topografi och silhuett men också stadens front och möte med vattnet.

Samtidigt som en utveckling av City, bl.a. genom förtätning, ställer krav på en högklassig stadsmiljö - till dess funktion och arkitektoniska utformning - krävs åtgärder för att klara godtagbara nivåer för buller och luftföroreningar från trafiken och stadens allmänna brus. Risk- och säkerhetsaspekter behöver för vissa delar analyseras i en tätare och mer komplex stad.

En tätare stad med fler människor kan även innebära avvägningar mellan framkomlighet och tillgänglighet mellan olika trafikslag. Ett ökat inslag av handel och bostäder kan t.ex. ställa krav på tillgänglighet, angöring och varutransporter, likaväl som att ökade kvaliteter för gående och cyklister kan innebära restriktioner för biltrafiken. Den höga tillgängligheten till kollektivtrafiken ger samtidigt stöd för en tätare stad med större flöden av människor.

Komplettering och omvandling av befintligt byggnadsbestånd behöver ta i beaktande bebyggelsens tekniska och konstruktiva förutsättningar.

I det fortsatta arbetet behöver bl.a. dessa utmaningar analyseras vidare.

VISION FÖR CITY

DISKUSSIONSUNDERLAG sept 2010

VISION FÖR CITY

Stockholm växer och utvecklas med ambitionen om en fortsatt befolkningsökning och växtkraft inom näringslivet. Visionen för Cityområdet innebär en vidareutveckling och förstärkning av City som mötesplats - för en mångsidig och rik stadsmiljö med en blandning av administrativa, kommersiella och publika funktioner och andra verksamheter. Cityområdet ska även fortsättningsvis erbjuda ett varierat service-, kultur- och nöjesutbud. Förnyelsen skall omhänderta de värden, den potential och de möjligheter City har idag - men samtidigt utveckla och tillföra kvaliteter i synnerhet i områden som idag är underutvecklade.

VARFÖR EN VISION?

Syftet med detta diskussionsunderlag är att stärka stadens dialog med fastighetsägare, näringslivet m.fl., kring hur Cityområdet kan fortsätta utvecklas - på kort och längre sikt. Dialogen syftar till att skapa en gemensam värdegrund och plattform för Cityområdets fortsatta förnyelse, men också identifiera utvecklingsmöjligheter och synergieffekter mellan de identifierade tematiska områdena. Under våren 2010 har ett första utkast kommunicerats med berörda fastighetsägare.

Målet är att återskapa liv, attraktivitet och trygghet i de offentliga rummen likaväl som en tillgänglig och framkomlig stads- och trafikmiljö. Stadsmiljön i City skall utmärkas av en hög arkitektonisk kvalitet. Detta innebär att tillägg till och omdaning av bebyggelse, likaväl som utformning av det offentliga rummet, ska ske med omsorg till dess helhet och i detalj. Möjligheten till en mer klimat- och miljömässigt anpassad utveckling av Stockholm skall genomgående beaktas.

Planeringsinriktningen syftar till att förbättra övergripande samband och stråk inom området, likaväl som med intilliggande stadsdelar, t.ex. Kungsholmen och Östermalm. Utvecklingen av Cityområdet behöver även ta i beaktande en utveckling av Odenplan som vid Citybanans färdigställande förväntas bli en viktig bytespunkt i staden. Av särskild vikt är att utveckla stadens möte med Norrström - att bygga vidare på Stockholm som staden vid vattnet.

Cityområdet är här avgränsat till Tegnérsgatan i norr, Birger Jarlsgatan / Sibyllegatan i öster, samt Norrström och vattnet i söder (se illustration).

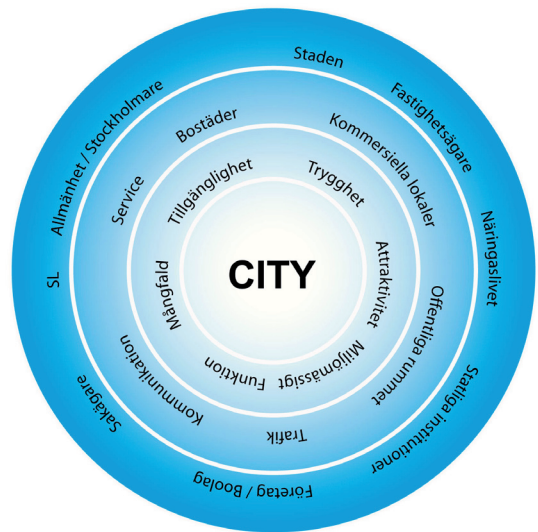
VISION 2030 ANGER STADENS MÅLBILD

Stockholm Vision 2030 pekar ut den strategiska färdriktningen för stadens fortsatta utveckling med målet att regionen skall vara attraktiv för människor och näringsliv, erbjuda en unik kombination av storstadens puls och naturens lugn. Visionen innebär att staden utvecklas och växer samtidigt som den erbjuder en mångfald av attraktiva stadsmiljöer där moderna tillägg samspelar med historiska kvaliteter.

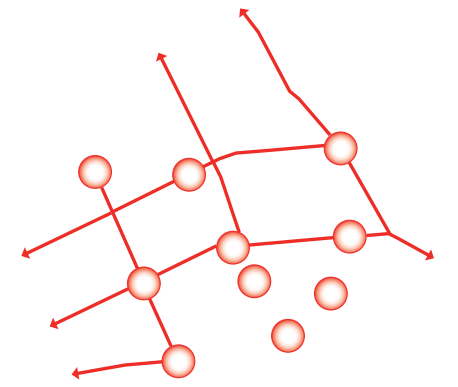
PROMENADSTADEN - EN STRATEGISK FÄRDRIKTNING

Den nya översiktsplanen utpekar City som det viktigaste arbetsplatsområdet och ett centralt offentligt rum för regionens invånare och besökare. City är stadens och rikets administrativa, politiska och ekonomiska centrum. Efter antagandet av den nya översiktsplanen arbetar stadsbyggnadskontoret vidare med att se över stadens byggnadsordning. Inom den processen är en viktig del att klarlägga hur riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården kan tillgodoses i takt med att City utvecklas. Denna process sker i nära samarbetet med länsstyrelsen.

Utöver infrastruktursatsningar inom kollektivtrafiken är inriktningen att utveckla en intensiv stadsmiljö med attraktiva huvudstråk och en bättre vattenkontakt. En större omvandling planeras i de västra delarna genom överdäckning av bangårdsområdet, samtidigt som den yngre bebyggelsen förnyas och omvandlas för att möta behoven av moderna kontorslokaler, citynära bostadsbebyggelse och publika verksamheter. I planeringen beaktas ett utökat influensområde för cityrelaterade funktioner. Fyra områden har särskilt identifierats för den fortsatta cityförnyelsen.

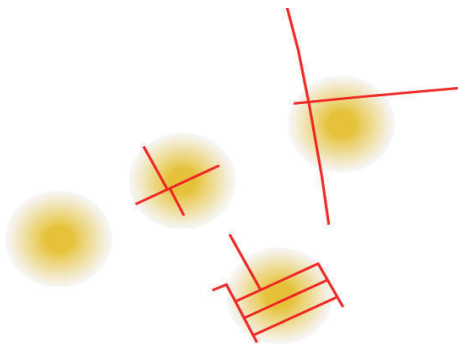
Schematisk illustration över mål, programmering och aktörer i Cityförnyelsen.

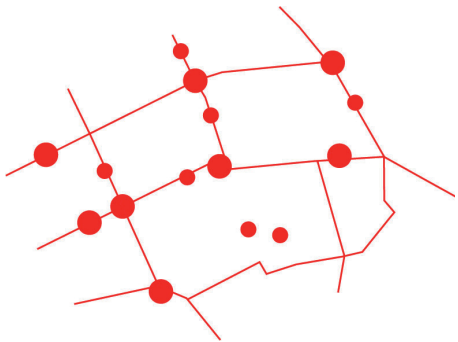
Några av City's huvudstråk och centrala platser.

Cityområdets rumslighet behöver i vissa delar utvecklas.

Komplettering av bostäder bör ske samlat.

City's huvudsakliga bussförsörjning samt ingångar till tunnelbanan. Goda samband mellan kollektivtrafik och t.ex. handel eftersträvas.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG INOM CITYOMRÅDET

Följande exempel illustrerar möjliga områden och stadsmiljöer där en förnyelse bör prövas för en fortsatt utveckling av Cityområdet på kort och längre sikt. Se illustration.

Stadsrummets gestaltning, innehåll och funktion stärks för en sammanhängande helhet, bl.a. genom tydligare kopplingar till omkringliggande stadsdelar, t.ex. Kungsholmen (1), Östermalm (2) och Odenplan (3). Här ingår Kungsgatan, Klarabergsgatan och Vasagatan som City's framtida paradgator. Cityområdets kontakt med Norrström förstärks.

Vasagatans avslut mot Tegelbacken och Järnvägsparken (5) vidareutvecklas genom att tillvarata platsens läge vid vattnet. En attraktiv offentlig plats skapas som länkar till befintliga och nya stråk längs Norrström och Klara sjö. Områdets trafiklösning ses över för förbättrad tillgänglighet för alla trafikantslag.

Som komplement till Strömgatan förstärks stråket Tegelbacken - Gustaf Adolfs Torg - Kungsträdgården genom förnyelse av Jakobsgatan och/eller Fredsgatan.

På sikt utvecklas Västra City (4) till en ny stadsdel med potential för en blandning av bostäder, kontor och service i kombination med en utvecklad stationsmiljö. Bebyggelsen och stadsmiljön kring det strategiska läget i korsningspunkten Klarabergsgatan - Vasagatan (13) vidareutvecklas med nya stationsentréer som ansluter till både Citybanan och den framtida Spårväg City.

Stråket Hötorget - Sergels Torg - Brunkebergstorg - Gustaf Adolfs Torg (6-9) utgör exempel på offentliga platser i City som har olika karaktärer och funktioner, men som alla ingår i en helhet som knyter Cityområdet tydligare till Norrström.

Publika och kommersiella lokaler inryms i bebyggelsens bottenvåningar. Handel i fler våningar prövas i vissa lägen, t.ex. vid intensiva noder och stråk. Exempel på gator för utvecklat kommersiellt inslag kan vara Brunkebergstorg, Regeringsgatan, Jakobsgatan och Mäster Samuelsgatan.

Vid befintliga och nya kollektivtrafiklägen utvecklas bebyggelsen och stadsmiljön genom både kommersiella lokaler och om möjligt bostäder, t.ex. vid Malmkillnadsgatan, Jakobsgatan.

På sikt planeras för en större andel bostäder i Cityområdet genom ny bebyggelse och omvandling av befintligt bestånd. Utöver Västra City bör ytterligare bostäder prövas som del av förnyelsen i södra och östra Klara. Exempel på gator är Bryggargatan, Klara Norra Kyrkogata, Klara Östra Kyrkogata, Herkulesgatan, Rödbogatan samt i området kring Malmkillnadsgatan/Oxtorgsgatan (10-12). För närvarande planeras och genomförs ett antal mindre bostadsprojekt inom området, t.ex. vid Lästmakargatan, Luntmakargatan.

MÅLBILD FÖR CITYFÖRNYELSEN

Utifrån Översiktsplanens ambitioner och de tre angivna grundpelarna, kan stadens målbild för Cityområdets utveckling formuleras enligt följande:

Länka samman och hela

Utvecklade och stärkta samband och flöden i staden skapas för en funktionell och attraktiv sammanhängande stadsmiljö. Goda samband inom cityområdet likaväl som med intilliggande stadsdelar och målpunkter skapas. Staden läks och länkas samman genom att överbrygga befintliga barriärer.

Publik miljö med hög Stockholmskvalitet

Vasagatan, Klarabergsgatan och Kungsgatan stärks som Cityområdets paradgator. Gatorna utgör en stomme som stöds av upprustning och förnyelse av gator, stråk och det offentliga rummet i övrigt inom och i anslutning till området.

Stadens front mot vattnet

Bebyggelsen och det offentliga rummets möte med Norrström och Klara sjö tas tillvara och utvecklas. Kontakten och tillgängligheten till vattnet förbättras genom platser och stråk. Nya tillägg till bebyggelsen utformas för en sammanhängande helhet.

Stadens topografi och stadslandskap

Cityområdets utveckling ska vara förenlig med innerstadens och stadslandskapets värden och kvaliteter. Tillägg till bebyggelsen skall sättas i relation till stadens topografi, och möjligen även förstärka denna. Viktiga vyer värnas och ny bebyggelses när- och fjärrverkan prövas i förhållande till befintliga byggnader och miljöer, men även vattnet, åsen och den offentliga miljön.

Ökad diversitet

Cityområdets delvis monofunktionella karaktär bryts genom en ökad variation i bebyggelsens innehåll. En större mångfald eftersträvas där bostäder, arbetsplatser och service planeras integrerat för en ökad upplevelse, trygghet och attraktivitet i staden.

Hög arkitektonisk kvalitet

Förnyelsen av Cityområdet ställer höga krav på den arkitektoniska kvaliteten, både vad gäller bebyggelsens utformning och gestaltning av den offentliga miljön. I vissa lägen kan märkesbyggnader prövas, t.ex. i samband med en utveckling av publika funktioner.

En framkomlig och trafiksäker stadsmiljö

Det framtida Cityområdet skall erbjuda en trafiksäker, attraktiv och tillgänglig stadsmiljö för fotgängare och cyklister. Kollektivtrafiken stärks samtidigt som framkomligheten för övriga fordon säkras.

Exempel på generella åtgärder som del i förnyelsearbetet.

- Återskapa liv och attraktivitet i de offentliga rummen
- Levandegöra kvarter genom fler entrépunkter och bostäder
- Skapa tillgänglighet och attraktivitet - både inne och ute
- Avlägsna mörka prång och smattor
- Öppna upp stängda fasader och omvandla stängda bottenvåningar till publika lokaler
- Återställa sammanhängande gångytor utan nivåseparering från trafiken
- Skapa en levande och sammanhängande gatumiljö med logiska flöden utan återvändsgränder
- Möjliggöra liv i stadsrummen över hela dygnet med trygga, säkra och attraktiva gångpassager

VISIONEN FÖLJER UPP ÖVERSIKTSPLANENS AMBITIONER

Cityfunktionerna och kopplingarna till omgivande områden stärks

Koncentrationen av kvalificerade verksamheter inom näringsliv och offentlig förvaltning samt kommersiella lokaler ska även fortsättningsvis vara hög i City. Cityförnyelsen bör utgå från ett helhetsperspektiv och ett större geografiskt område eftersom många cityfunktioner redan idag finns i omgivande områden, bland annat vid Stureplan. Ett av de viktigaste framtida sambanden är norrut mot Odenplan.

Huvudstråk, offentliga platser och kontakten med vattnet vidareutvecklas

Planeringen bör inriktas mot centrala stråk, sambanden mellan viktiga offentliga rum och kontakten med vattnet. Vasagatan bör utvecklas, bland annat genom Citybanans nya stationsfunktioner. Det finns även potential till omvandling av Klarabergsgatan, till exempel genom planerad cityspårväg. Samband mot Brunkebergstorg och Gustaf Adolfs Torg bör också vidareutvecklas.

Omvandlingen till en modern citybebyggelse och levande stadsmiljö ska hålla en hög klass och beakta kulturhistoriska värden

Cityförnyelsen ska tillgodose dagens och framtidens behov av citynära bostäder, moderna kontorslokaler, publika verksamheter och service. Det är angeläget att skapa attraktiva stadsmiljöer med levande bottenvåningar. All omvandling av kvarteren i City ska beakta innerstadens kulturhistoriska värden, upplevelsen av stadens fronter mot vattenrummen, topografi, stadens silhuetter mm.

Västra City förnyas och framtida utvecklingsmöjligheter vid Barnhusviken säkras

Västra City är den primära utvecklingspotentialen i Cityområdet. Här kan Norrmalm länkas samman med Kungsholmen och vattenkontakten bli starkare. I ett första steg bör spårområdet från Tegelbacken till Kungsbron utredas för en blandad stadsbebyggelse som kombineras med en intensiv bytespunkt för nationell och regional spårtrafik. De tänkta överdäckningarna är komplicerade och en förhållandevis hög täthet bör eftersträvas. På sikt kan även en fortsatt stadsutveckling och överdäckning av spår utmed Barnhusviken studeras med särskilt beaktande av bland annat risk- och säkerhetsaspekter.

TRE GRUNDPELARE

Attraktiva stadsmiljöer

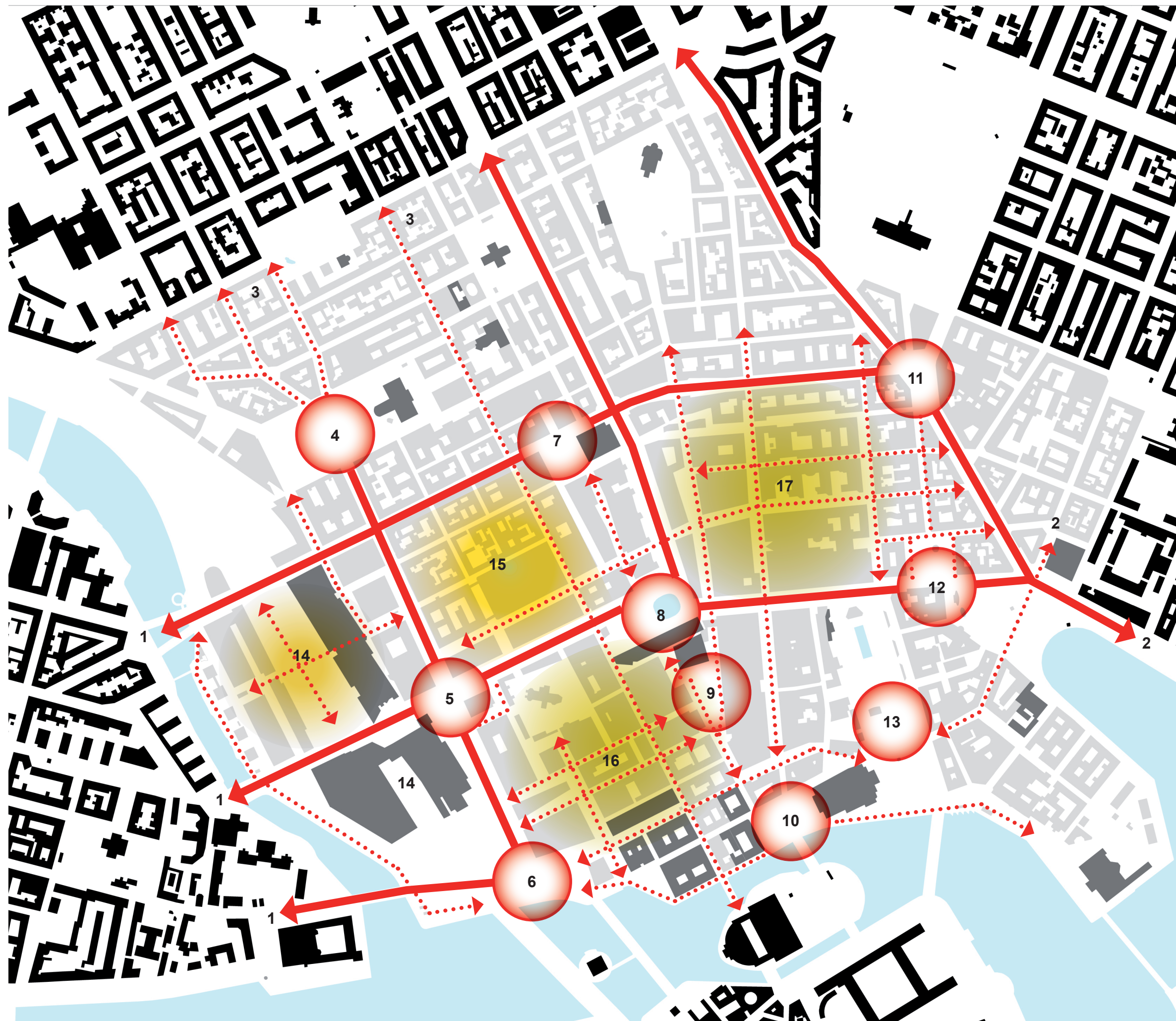
De offentliga rummen - stadens gator, platser och torg - ges generellt en stark identitet och karaktär vad gäller funktion, utformning och materialval för en levande, attraktiv och tillgänglig stadsmiljö. En mångfald av platser tillskapas och som sammanlänkas med tydliga och tillgängliga stråk, både inom området och med andra intilliggande stadsdelar. Utformning av det offentliga rummet sker genomgående i samverkan med planering och utveckling av omkringliggnade bebyggelses användning och utformning, likaväl som med hänsyn till stadens struktur, uppbyggnad och tradition.

Fler bostäder för en levande stadsmiljö

För ett varierat och levande Cityområde planeras för ett större inslag av bostäder. Detta ger även en mer attraktiv och tryggare stadsmiljö - dag som natt. Bostäder prövas i lämpliga lägen beaktat bl.a. miljömässiga förutsättningar likaväl som tekniska och funktionella förutsättningar vid omdaning av befintlig bebyggelse. Målet är ca 1000 nya lägenheter i Cityområdet.

Stärkt Cityhandel

Befintliga huvudstråk och platser för handel kompletteras genom etablering av kommersiella verksamheter i fler lägen, i kluster likaväl som i stråk längs gator. Bebyggelsen bör utformas med transparenta och publika bottenvåningar och ge utrymme för en mångfald av kommersiellt inslag. Stadsmiljöns och bebyggelsens utformning är av vikt för utveckling av kommersiella lokaler.

TECKENFÖRKLARING

- Huvudstråk / paradgator, kommersiellt stråk
- ... Stråk för stärkta samband / utvecklad handel
- Område med större inslag av bostäder
- Viktiga noder och platser (handel, bytespunkt)

STADENS PLATSER OCH STRÅK

- Stråken Kungsgatan och Tegelbacken/Stads-
husbron kopplar an till Kungsholmen
- Strandvägen och Nybrogatan stärker kopp-
lingar mot Östermalm
- Drottninggatan, Upplandsgatan och Väst-
mannagatan är exempel på viktiga stråk mot
Odenplan
- Norra Bantorget
- Stationskrysset - Vasagatan och Klarabergs-
gatan utgör en strategisk kommunikationsnod
och bytespunkt.
- Tegelbacken och Järnvägsparken - en fram-
tida attraktiv offentlig plats som förstärker
stadens möte och kontakt med vattnet.
- Hötorget - plats för handel och kultur
- Sergels Torg - kultur, möten och manifesta-
tioner
- Brunkebergstorg - plats för kultur, handel och
rekreation
- Gustaf Adolfs Torg - representation och möten
- Stureplan - handel, möten, nöjen
- Norrmalms Torg / Berzelii Park - handel, mö-
ten, bytespunkt
- Kungsträdgården - evenemang, kultur och
möten
- Västra City - utvecklad Centralstation i kombi-
nation med en ny stadsdel
- Komplettering med bostäder och utvecklad
handel
- Södra Klara - större inslag av handel och
bostäder
- Östra Klara - kompletteras med bostäder och
handel